

**RIGLYNE VIR 'N GROEPSTERAPEUTIESE
PROGRAM GERIG OP ADOLESSENTE IN 'N
ROUPROSES.**

deur

ANNA MARGARETHA FOURIE

Voorgelê ter vervulling van 'n deel van die vereistes vir die graad

MAGISTER ARTIUM

in die Fakulteit: Lettere en Wysbegeerte (Departement Sielkunde)

Universiteit van Pretoria

Oktober 1997

Studieleier: Prof. Dave Beyers

*OPGEDRA AAN ELKE VRIEND EN KENNIS WAT MY
TOEGELAAT HET OP DIE HEILIGE GROND VAN HUL
BEROWINGSDROEFHEID EN ROU
- DIT WAS 'N PYNVOLLE VOORREG.*

INHOUDSOPGAWE pp.i.-x.

ERKENNINGS EN DANKBETUIGINGS p. xi.

OPSOMMING p. xii.

SUMMARY p. xiv.

HOOFSTUK 1

INLEIDING EN OORSIG TOT DIE STUDIE

1.1. INLEIDING p. 1

1.2. MOTIVERING VIR STUDIE p. 2

1.3. VOORLOPIGE ONDERSOEK p. 3

1.4. DOEL VAN DIE ONDERSOEK p. 3

1.5. DIE PROGRAM p. 4

1.6. ETIESE OORWEGINGS p. 4

1.7. HOOFSTUK-INDELING p. 5

HOOFSTUK 2

DIE ADOLESSENT EN ROU

2.1. INLEIDING	p. 7
2.2. DEFINIËRING VAN ADOLESSENSIE	p. 7
2.3. ADOLESSENSIE AS ONTWIKKELINGSFASE: TEORETIESE ORIËNTASIE	p. 9
2.4. ROU, VERDRIET EN VERLIES	p. 12
2.5. DIE ADOLESSENT SE VERDRIETREAKSIES	p. 16
2.6. DIE ADOLESSENT AS DEEL VAN 'N SISTEEM	p. 19
2.7. DIE ADOLESSENT IN ROU EN SY/HAAR VRIENDEKRING	p. 23
2.8. DIE ADOLESSENT SE GODSBESKOUING	p. 24
2.9. DIE KONTEKS VAN ROU EN GENESING	p. 25

HOOFSTUK 3

TEORETIESE ORIËNTASIE: DIE TERAPEUTIESE GROEP AS GENESENDE SISTEEM

3.1. INLEIDING	p. 27
3.2. GROEPE AS TERAPEUTIESE SISTEME	p. 28
3.3. TERAPEUTIESE FAKTORE EN DIE ONTWIKKELING VAN GROEPSKOHESIE	p. 30
3.3.1. Installering van hoop	p. 31

3.3.2. Universaliteit	p. 32
3.3.3. Deel of uitruil van inligting	p. 33
3.3.4. Altruïsme	p. 33
3.3.5. Korrektiewe beleving van die primêre gesinsgroep	p. 34
3.3.6. Ontwikkeling van sosialiseringstegnieke	p. 34
3.3.7. Nabootsende gedrag	p. 34
3.3.8. Interpersoonlike leer	p. 35
3.3.9. Groepskohesie	p. 36
3.3.10. Katarsis	p. 37
3.3.11. Eksistensiële faktore	p. 38
3.4. DIE ADOLESSENT EN GROEPSTERAPIE	p. 39
3.5. VEREISTES VIR GROEPSTERAPIE MET ADOLESSENTE	p. 40
3.6. GROEPSTERAPIE EN DIE ADOLESSENT IN ROU	p. 41
3.7. VEREISTES VIR GROEPSTERAPIE MET DIE ADOLESSENT IN ROU	p. 43

HOOFSTUK 4

NAVORSINGSPROSEDURE

4.1. INLEIDING	p. 45
4.2. METODE EN DOEL VAN DIE ONDERSOEK	p. 45
4.3. NAVORSINGSVRAE	p. 46
4.4. PROEFPERSONE	p. 47
4.5. DATA-GENERERING	p. 47

4.6. DIE NAVORSINGSKONTEKS EN -PROSEDURES	p. 49
4.7. WYSE VAN DATA-ONTLEDING	p. 52
4.7.1. Die groepsterapie-program	p. 52
4.7.2. Die skepping van riglyne	p. 53
4.8. AGTERGROND-INLIGTING AANGAANDE PROEFPERSONE	p. 53
4.8.1. Groeplid I: Joan	p. 53
4.8.2. Groeplid II: Roux	p. 54
4.8.3. Groeplid III: Susan	p. 55
4.8.4. Groeplid IV: Marie	p. 55
4.8.5. Groeplid V: Tarien	p. 56

HOOFSTUK 5

RESULTATE

5.1. INLEIDING	p. 58
5.2. T.A.T.-KAARTRESPONSE EN INTERPRETASIE VOOR DIE GROEPSTERAPEUTIESE PROGRAM	p. 58
5.2.1. Groeplid I: Joan	p. 58
5.2.1.1. Response	p. 58
5.2.1.2. Interpretasie	p. 59
5.2.1.3. Opsommend	p. 59
5.2.2. Groeplid II: Roux	p. 59
5.2.2.1. Response	p. 59
5.2.2.2. Interpretasie	p. 60
5.2.2.3. Opsommend	p. 60

5.2.3. Groeplid III: Susan	p. 60
5.2.3.1. Response	p. 60
5.2.3.2. Interpretasie	p. 60
5.2.3.3. Opsommend	p. 61
5.2.4. Groeplid IV: Marie	p. 61
5.2.4.1. Response	p. 61
5.2.4.2. Interpretasie	p. 61
5.2.4.3. Opsommend	p. 62
5.2.5. Groeplid V: Tarien	p. 62
5.2.5.1. Response	p. 62
5.2.5.2. Interpretasie	p. 62
5.2.5.3. Opsommend	p. 63
5.3. INTERPRETASIE VAN GEGEWENS VAN DIE BECK DEPRESSIE- SKAAL VOOR DIE GROEPSTERAPEUTIESE PROGRAM	p. 63
5.3.1. Resultate	p. 63
5.3.2. Interpretasie	p. 64
5.4. PROSESNOTAS	p. 64
5.4.1. Groepsessie Een	p. 64
5.4.1.1. Verbatum	p. 64
5.4.1.2. Bespreking	p. 68
5.4.2. Groepsessie Twee	p. 70
5.4.2.1. Bespreking	p. 70
5.4.3. Groepsessie Drie	p. 71
5.4.3.1. Bespreking	p. 71
5.4.4. Groepsessie Vier	p. 73
5.4.4.1. Bespreking	p. 73
5.4.5. Groepsessie Vyf	p. 74
5.4.5.1. Bespreking	p. 74

5.4.6. Groepsessie Ses	p. 75
5.4.6.1. Bespreking	p. 75
5.5. INDIVIDUE SE TEMAS IN GROEPSPROSES	p. 76
5.5.1. Groeplid I: Joan	p. 76
5.5.2. Groeplid II: Roux	p. 76
5.5.3. Groeplid III: Susan	p. 77
5.5.4. Groeplid IV: Marie	p. 78
5.5.5. Groeplid V: Tarien	p. 79
5.6. T..A.T.-KAART INTERPRETASIE NA DIE GROEPSTERAPEUTIESE PROGRAM	p. 79
5.6.1. Groeplid I: Joan	p. 80
5.6.1.1. Interpretasie	p. 80
5.6.1.2. Opsommend	p. 80
5.6.2. Groeplid II: Roux	p. 80
5.6.2.1. Interpretasie	p. 80
5.6.2.2. Opsommend	p. 80
5.6.3. Groeplid III: Susan	p. 81
5.6.3.1. Interpretasie	p. 81
5.6.3.2. Opsommend	p. 81
5.6.4. Groeplid IV: Marie	p. 81
5.6.4.1. Interpretasie	p. 81
5.6.4.2. Opsommend	p. 81
5.6.5. Groeplid V: Tarien	p. 82
5.6.5.1. Interpretasie	p. 82
5.6.5.2. Opsommend	p. 82
5.7. INTERPRETASIE VAN GEGEWENS VAN DIE BECK DEPRESSIE SKAAL NA DIE GROEPSTERAPEUTIESE PROGRAM	p. 82

5.7.1. Resultate: Tabel III	p. 82
5.8. INTERPRETASIE VAN GEGEWENS UIT DIE PERSOONLIKE VRAELYS NA DIE GROEPSTERAPEUTIESE PROGRAM	p. 83
5.8.1. Groeplid I: Joan	p. 83
5.8.2. Groeplid II: Roux	p. 84
5.8.3. Groeplid III: Susan	p. 84
5.8.4. Groeplid IV: Marie	p. 85
5.8.5. Groeplid V: Tarien	p. 85

HOOFSTUK 6

BESPREKING VAN RESULTATE

6.1. INLEIDING	p. 86
6.2. ALGEMENE INTEGRASIE VAN RESULTATE	p. 86
6.3. BESPREKING VAN RESULTATE AAN DIE HAND VAN GEFORMULEERDE NAVORSINGSVRAE	p. 88

HOOFSTUK 7

RIGLYNE VIR 'N GROEPSTERAPEUTIESE PROGRAM

7.1. INLEIDING	p. 92
7.2. GEGEWENS UIT DIE LITERATUUR	p. 92

HOOFSTUK 8

EVALUERING, KRITIESE BESPREKING EN AANBEVELINGS

8.1. INLEIDING	p. 96
8.2. EVALUERING EN KRITIESE BESPREKING	p. 96
8.3. AANBEVELINGS	p. 99

BRONNELYS p. 102

AANHANGSEL A p. 110

KAMPREGISTRASIEVORM p. 110

AANHANGSEL B p. 112

B.1. GROEPSESSIE EEN p. 112

B.2. GROEPSESSIE TWEE p. 115

B.3. GROEPSESSIE DRIE p. 118

B.4. GROEPSESSIE VIER p. 124

B.5. GROEPSESSIE VYF p. 129

B.6. GROEPSESSIE SES p. 133

AANHANGSEL C p. 137

PERSOONLIKE VRAELYS I p. 137

PERSOONLIKE VRAELYS II p. 139

AANHANGSEL D p. 141

BECK DEPRESSIE-VRAELYS p. 141

AANHANGSEL E p. 142

T.A.T. NA-RESPONSE p. 142

LYS VAN TABELLE

TABEL I : BECK DEPRESSIESKAAL: VOOR-TELLINGS	p. 53
TABEL II : BECK DEPRESSIESKAAL: NA-TELLING	p. 83
TABEL III: VERGELYKING VAN VOOR- EN NA- TELLINGS: BECK DEPRESSIESKAAL	p. 89

ERKENNINGS EN DANKBETUIGINGS

Graag betuig ek my opregte dank en waardering aan die volgende persone en instansies wat ‘n bydrae gelewer het tot die voltooiing van hierdie studie:

1. Prof. Dave Beyers, my studieleier, vir sy bekwame leiding en konstruktiewe betrokkenheid.
2. Die Sentrum vir Wetenskapontwikkeling (SWO) vir die toekenning van ‘n merietebeurs.
3. Die Dagbestuur van die Winterkamp wat my by hul kampprogram laat inskakel het.
4. Die Hoëveld Sentrum vir Persoonsontwikkeling vir die gebruik van ‘n rekenaar en drukfasiliteite.
5. Al die persone wat met die proefleeswerk betrokke was.
6. Die vyf groeplede wat deelgeneem het aan die studie.
7. My vriende wat my belangstellend ondersteun en motiveer het.
8. My gesin, in besonder my ouers, vir hul liefde, bystand en ondersteuning tydens hierdie studie, maar ook in my lewe.

SOLI DEO GLORIA

RIGLYNE VIR 'N GROEPSTERAPEUTIESE PROGRAM GERIG OP ADOLESSENTE IN 'N ROUPROSES.

Deur

ANNA MARGARETHA FOURIE

Studieleier: Prof. Dave Beyers

Departement Sielkunde, Universiteit van Pretoria

MAGISTER ARTIUM (Voorligtingsielkunde)

OPSOMMING

Die doel van hierdie navorsingstudie is om riglyne vir 'n groepsterapeutiese program te ontwikkel waarin adolessente in rou (in besonder na die afsterwe van 'n betekenisvolle ander) die geleentheid kry om hul emosies rondom sterwe en rou te verwerk.

In 'n omvattende literatuurstudie is bestaande teorieë aangaande die ontwikkelingsfase adolessensie, rou-, verdriet- en verliesreaksies asook terapeutiese groepe en groepsprogramme, bespreek.

Die navorsingsprosedures is vervolgens bespreek. Gedurende die eerste en laaste sessies is vir die doel van evaluering 'n persoonlike vraelys, die Beck Depressie-vraelys en spesifieke T.A.T.-kaarte aan die groeplede voorgelê. Die groepsprosedures is op oudioband opgeneem vir analise en interpretasie van prosesnotas. Die verwerking van die data wat ingesamel is, is kwalitatief ontleed.

Elf Afrikaanssprekende adolessente is op 'n hoërskoolkamp genader om vrywillig aan die program deel te neem. Vyf het aan die program deelgeneem.

Die studie het die volgende resultate opgelewer:

- Groepsterapie en die -programme beïnvloed die emosionele verliese van adolessente in rou.
- Groepsterapie en die -programme dra by tot die konstruktiewe vermindering van gevoelens van rou, verlies en gepaardgaande depressie by adolessente.
- Groepsterapie dra by tot 'n adolessent se hernude ingesteldheid op hoop en die toekoms.

Op grond van hierdie bevindings word riglyne vir 'n groepsterapeutiese program vir adolessente in rou voorgestel.

SLEUTELTERME

Adolessensie, rou, verdriet, groepsprogram, Godsbeskouing, terapeutiese sisteme, groepsprosesse, Beck Depressie Skaal, die T.A.T., verbatim van groepsessies.

**GUIDELINES FOR A GROUP THERAPY
PROGRAMME FOCUSSED ON ADOLESCENTS IN A
PROCESS OF MOURNING**

By

ANNA MARGARETHA FOURIE

Study leader: Prof. Dave Beyers

Department of Psychology, University of Pretoria

MAGISTER ARTIUM (Counselling Psychology)

SUMMARY

The purpose of this research study is to develop guidelines for a group therapy programme for adolescents in mourning (especially after the death of a significant other). The programme offers an opportunity to come to terms with emotions relating to death and bereavement.

In a comprehensive literature study of existing theories regarding the development phase of adolescence, mourning-, grief- and loss reactions as well as therapeutic groups and group programmes are discussed.

The research procedures are subsequently discussed. For evaluations purposes a personal questionnaire, the Beck Depression questionnaire as well as specific T.A.T. cards were submitted to the group members at their first and final sessions. Audio tapes were used during the group procedures. The processing of the collected data was analysed qualitatively.

Eleven Afrikaans speaking adolescents were approached at a high school camp to participate in the programme on a voluntary basis. Five of them participated.

The following results were obtained from the study:

- Group therapy and the -programme influence the emotional losses of adolescents in the process of mourning.
- Group therapy and the -programme alleviate feelings of grief, loss and depression in adolescents.
- Group therapy contributes to an adolescents' renewed feelings of hope and the future.

On the basis of these findings guidelines for a group therapy programme for adolescents in mourning are suggested.

KEY TERMS

Adolescence, mourning, grief, group programme, perceptions of God, therapeutic systems, group processes, Beck Depression scale, the T.A.T., verbatim of group sessions.

“Bereavement touches us all”

- Author Unknown